

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 1 (77) січень 2020 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – кандидат хімічних наук

Військові науки

Можаровський В.М. – доктор військових наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці ELibrary.ru

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
GoogleScholar, CrossRef, IndexCopernicus, Vernadsky National Library of Ukraine.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

ЗМІСТ**БІОЛОГІЧНІ НАУКИ**

- Крайнюков О.М., Хоменко А.С.,
Крайнюков А.О.**
Еколого-токсикологічна оцінка
якості ґрунтів в межах впливу
нафтопереробного підприємства.....113
- Науменко Ю.В., Соколенко Ю.В.**
Асоційованість еритроцитарної системи АВО
з рівнем гемоглобіну в крові
та вмістом заліза у волоссі.....120

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

- Согор А.Р., Согор М.А.**
Про вплив еліпсоїдальних поправок
на визначення висот геоїда.....126

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

- Миколаєнко А.Ю., Сливка Т.О.**
Ефективність новинних заголовків
в інтернет-ЗМІ.....130
- Онкович А.Д., Ярош І.М.**
Композиційно-графічна модель урядових
порталів як складова комунікативного процесу...134
- Полісученко А.Ю., Панюшенко І.С.**
Рекомендації до державних органів
стосовно підвищення ефективності
діяльності в соціальних мережах.....138

**ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТ**

- Теслицький Ю.П.**
Організаційно-педагогічні умови активізації
самостійної роботи з фізичного виховання
студентів виробничих спеціальностей.....142

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

- Гуменюк О.В., Холявська І.Я.**
Початкова і середня освіта на Буковині
у ХІХ столітті: особливості функціонування.....147
- Іваненко А.О.**
Нормативно-правове врегулювання
цивільних правовідносин місцевого
населення в Райхскомісаріаті «Україна»:
аналіз законодавчої бази (1941–1944 рр.)152

АРХІТЕКТУРА

- Майборода О.М., Духняк І.О.**
Ревіталізація промислових територій
під багатофункціональний комплекс.
Досвід Львова, Івано-Франківська, Варшави. 158

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Churkina Victoria, Voronina Halyna**
Inaugural intelligence of Ukrainian
folk song by Hryhoriy Nudha.....163

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Волинець Ю.О., Вертугіна В.М.**
Роль педагогічної практики
у професійному становленні майбутніх
фахівців закладів дошкільної освіти.....166
- Люлька Г.А.**
Взаємодія педагогів і батьків
з формування толерантного ставлення
до дітей у сім'ї.....171

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Корягіна А.Ю., Рябінська А.А.**
Відтворення лексичної стилістики
німецькомовних інструкцій в перекладах.....174

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Мамбетова А.А., Шиковець С.О.**
Сімейні цінності як складова
цілісної особистості курсанта.....178

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Авер'янова Н.М.**
Збройний конфлікт на Донбасі:
особливості та загрози.....183

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

- Фоміна О.О., Голуб П.А.**
Підвищення довіри до судової влади
як показник розвитку українського соціуму...188

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

- Гаврилюк Д.Ю.**
Специфіка політизації голодомору
1932–1933 рр. українськими політиками
(через призму експертного опитування).....193

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

- Rza Mustafayev Vagif**
Restrictive covenants of the employment
contract after a repudiatory breach.....199
- Воробйова Н.В., Валуєв В.А.**
Розповсюджені помилки
підготовки та оформлення матеріалів
під час призначення
судово-почеркознавчих експертиз
в МВС України.....204
- Горпинюк О.П.**
Довічне позбавлення волі
як «irreducible life sentence»
за кримінальним законодавством України.....207
- Квітко В.В., Чумаченко І.М.**
Підприємництво в Україні
часів незалежності.....212
- Крайник Г.С., Ципишук К.В.**
Щодо недоцільності появи
«кримінального проступку»
в кримінальному законодавстві України.....216

Молчанова В.П. Судова почеркознавча експертиза як форма застосування спеціальних знань.....220	Зубковська Н.О., Розметова О.Г. Підвищення конкурентоспроможності туристичного продукту Харківської області....246
Тимчишин Т.М. Соціальний захист безробітних в міжнародному праві: теоретико-правові аспекти.....225	Івченко Л.О., Грудецька Ю.А. Використання соціальних мереж для формування іміджу туристичного підприємства.....250
Ткаченко Я.В., Іванко Є.Б. Дослідження свідочтв про реєстрацію транспортних засобів вітчизняного виробництва: проблемні питання і шляхи їх вирішення.....229	Коблянська О.І., Парфенюк Ю.А., Коблянська Г.Ю. Методика обліку, переваги та недоліки податку на додану вартість (ПДВ), електронного адміністрування ПДВ.....255
Філімонова Ю.О., Нанка А.О. Створення єдиної армії Європейського Союзу: позитивні та негативні аспекти.....232	Плікус І.Й. Інструментарій антикризового управління: проблемні питання застосування.....259
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	
Беляєва С.С., Івашина Л.Л., Корнілова Н.В. Тренінги як інноваційний метод здобуття комунікативних компетенцій.....235	Терлецька Ю.О., Блауш Л.С., Терентяк Д.П. Формування концепції розвитку підприємства на засадах ситуаційного управління265
Гончарова В.С., Феофанова І.В. Зміни у нормативно-правовому регулюванні оподаткування малого бізнесу.....242	Тимошенко О.О. Адаптація предикативних моделей фінансового аналізу до специфіки будівельного виробництва.....270

CONTENTS**BIOLOGICAL SCIENCES**

- Krainiukov Oleksii, Homenko Artem, Krainiukov Andrii**
Environmental-toxicological assessment of soil quality in the limits of effect of oil treatment enterprise.....113
- Naumenko Yulia, Sokolenko Yuliana**
Association between ABO blood type system with a hemoglobin level in blood and iron concentration in hair.....120

ENGINEERING SCIENCES

- Sohor Andrii, Sohor Markiiian**
On the influence of ellipsoidal corrections on the determination of heights of geoid.....126

SOCIAL COMMUNICATIONS

- Mykolaenko Alla, Slyvka Timea**
Effectiveness of news heads in internet media.....130
- Onkovych Artem, Yarosh Illia**
Compositionally-graphic model of government websites as a part of process of communication.....134
- Polisuchenko Anna, Paniushenko Iryna**
Recommendations to public authorities improving the effectiveness of social networking activities.....138

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

- Teslitskyy Yuriy**
Organizational and pedagogical conditions of activation of independent work on physical education of students of production specialties.....142

HISTORICAL SCIENCES

- Gumeniuk Oksana, Holiawska Ivanna**
Primary and secondary education in Bukovina in the nineteenth century: features of functioning.....147
- Ivanenko Alina**
Legal regulation of the local population's civil relations in the Reich Commissariat "Ukraine": analysis of the legislative framework (1941–1944)152

ARCHITECTURE

- Maiboroda Olha, Duhniak Iryna**
Revitalization of industrial territories into multifunctional complex. Experience of Lviv, Ivano-Frankivsk, Warsaw.....158

HISTORY OF ART

- Churkina Victoria, Voronina Halyna**
Inaugural intelligence of Ukrainian folk song by Hryhoriy Nudha.....163

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Volynets Julia, Vertuhina Valentyna**
The role of teaching practice in the professional development of future specialists of preschool institutions.....166
- Liulka Anna**
Interaction of educators and parents to form a tolerant attitude to children in families.....171

PHILOLOGICAL SCIENCES

- Koryagina Aliona, Riabinska Antonina**
Reproduction of lexical stylistics of German instructions in translations.....174

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Mambetova Arzy, Shykovets Serhii**
Family values as a component of the integrated personality of a cadet.....178

PHILOSOPHICAL SCIENCES

- Averianova Nina**
Armed conflict in the Donbass: features and threats.....183

STATE ADMINISTRATION

- Fomina Olena, Holub Pavlo**
Increasing of trust to the judiciary as an indicator of the development of the Ukrainian society.....188

POLITICAL SCIENCES

- Havrylyuk Dmytro**
Specificity of the holodomor politization 1932–1933 Ukrainian policies (through expert questioning).....193

LAW SCIENCES

- Rza Mustafayev Vagif**
Restrictive covenants of the employment contract after a repudiatory breach.....199
- Vorobyova Natalia, Valuev Vyacheslav**
Common mistakes of preparation and registration of materials during the appointment of forensic expertise in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.....204
- Horpyniuk Oksana**
Life imprisonment as «irreducible life sentence» in criminal legislation of Ukraine.....207
- Kvitko Vladyslav, Chumachenko Igor**
Entrepreneurship in Ukraine independence times.....212

Krainyk Hryhorii, Tsypyshchuk Kateryna About the inexpediency of appearance of the «criminal offense» in the criminal legislation of Ukraine.....	216	Honcharova Victoria, Feofanova Irina Changes in regulatory legislation of small business.....	242
Molchanova Valentyna Judicial handwriting examination as a form of special knowledge.....	220	Zubkovska Nataliia, Rosmetova Olena Increasing the competitiveness of the tourist product of Kharkiv region.....	246
Tymchyshyn Taras Social protection of the unemployed in international law: theoretical and legal aspects.....	225	Ivchenko Lyubov, Hrudetska Yuliia Use of social networks for forming the image of a tourist enterprise.....	250
Tkachenko Yana, Ivanko Yevhenii Research of certificates on registration of vehicles of national manufacture: problem issues and ways of their solution.....	229	Koblianska Helena, Parfenyuk Julia, Koblianska Galina Methods of accounting, advantages and disadvantages of value added tax (VAT), electronic administration of VAT.....	255
Filimonova Yulia, Nanka Anna Creation of a united EU army: positive and negative aspects.....	232	Plikus Iryna Crisis management tools: problem application issues.....	259
ECONOMIC SCIENCES		Terletska Yuliya, Blaush Lyubov, Terentyak Denys Formation of enterprise development concept on situation management.....	265
Belyaeva Svetlana, Ivashina Liliya, Kornilova Nataliya Trainings as an innovative method of obtaining communicative competencies.....	235	Tymoshenko Olha Adaptation of financial analysis predictable models to construction production specifications.....	270

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-1-77-36>

УДК 378.147.88

Волинець Ю.О., Вертугіна В.М.
Київський університет імені Бориса Грінченка

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена аналізу деяких актуальних питань організації та проведення педагогічної практики в системі фахової підготовки майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти в аспекті формування їхньої професійної культури й компетентності. У статті висвітлюється та теоретично обґрунтовується проблема розкриття теоретичних основ важливості проблеми підвищення ролі педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти. Розкрито основні поняття «педагогічна практика», «основна мета педагогічної практики». Охарактеризовано види педагогічних практик та подана мета до кожного виду. Окреслено перспективи педагогічної практики студентів у зв'язку з реформуванням вищої освіти в Україні.

Ключові слова: педагогічна практика, дошкільна освіта, заклад вищої освіти, професійна освіта, роль педагогічної практики.

Volynets Julia, Vertuhina Valentyna
Borys Grinchenko University of Kyiv

THE ROLE OF TEACHING PRACTICE IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FUTURE SPECIALISTS OF PRESCHOOL INSTITUTIONS

Summary. The article is devoted to the analysis of some topical issues of organization and carrying out of pedagogical practice in the system of professional training of future specialists of institutions of preschool education in the aspect of formation of its professional culture and competence. The article covers and theoretically substantiates the problem of disclosing the theoretical foundations of the importance of the problem of enhancing the role of pedagogical practice in the professional formation of future specialists of pre-school institutions. The basic concepts of the problem «pedagogical practice», «the main purpose of pedagogical practice» are revealed. Pedagogical practice as an organic part of the educational process, provides a combination of theoretical training of students – future preschool teachers with their practical activity, is one of the means of successful preparation of students for professional and pedagogical activity. It gives the opportunity to fully understand the laws and principles of training and education, to master professional skills, skills, practical experience. Types of pedagogical practices are described and the purpose for each species is presented. The prospects of pedagogical practice of students in connection with the reform of higher education in Ukraine are determined. Our modern Ukrainian youth should be prepared to fulfill specific functions in pre-school education, and this requires innovative methods in the modern activity of higher education requires a rethinking of goals, content, functions and tasks of future preschool teachers in higher education institutions of Ukraine. In the course of practice, students' theoretical knowledge is deepened, expanded and strengthened, their pedagogical skills and skills and professional-personal qualities are formed, pedagogical thinking, creative activity and independence develop. Teachers and students face the challenge of maximizing the use of pedagogical practice in improving the preparation of future educators for independent pedagogical activity.

Keywords: pedagogical practice, pre-school education, institution of higher education, vocational education, role of pedagogical practice.

Постановка проблеми. У сучасних умовах інформатизації суспільства і розвитку нових технологій перед системою освіти стоїть завдання забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців закладів дошкільної освіти (далі ЗДО). У вирішенні даної проблеми величезну роль відіграють педагоги закладів вищої освіти, від яких залежить підготовка освічених, вихованих випускників – майбутніх фахівців дошкільної освіти, які будуть розвивати, доповнювати і примножувати основи, що отримали під час навчання у закладі вищої освіти, під час проходження педагогічної практики. У зв'язку з цим якісна підготовка майбутнього професіонала ЗДО є одним із пріоритетних завдань системи педагогічного професійної освіти.

Сьогодні важливо, щоб у закладах вищої освіти забезпечувалося не тільки спрямування освітнього процесу на озброєння майбутніх фахівців спеціальними знаннями, уміннями та навичками, а й відбувався розвиток професійно значущих якостей особистості майбутнього фахівця, його інтелектуального потенціалу, можливостей, інтересів, нахилів, мотивів і ціннісних настанов. Педагогічна практика як органічна частина освітнього процесу, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки студентів – майбутніх дошкільних педагогів з їх практичною діяльністю, є одним із засобів успішної підготовки студентів до професійно-педагогічної діяльності. Вона дає можливість повніше осмислити закономірності й принципи

навчання та виховання, опанувати професійні уміння, навички, досвід практичної роботи.

Аналіз досліджень та публікацій. Шляхи та методи підвищення професійної підготовки обґрунтовували Г. Беленька, В. Вертугіна, К. Волинець, Ю. Волинець, Н. Гавриш, О. Колесник, Н. Левінець, І. Слепцова, Н. Стаднік, Т. Танько та інші. Теоретичне осмислення педагогічної майстерності у структурі професійної підготовки педагога здійснено І. Зязюном, Н. Кузьміною, В. Крутецьким, А. Макаренком, В. Семиченко, В. Сухомлинським, Н. Тарасевич.

Актуальність проблеми, відсутність її цілісного дослідження у сучасній науці та потреби практики зумовили вибір теми статті «Роль педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти».

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Стратегічні напрями розвитку системи освіти в Україні окреслені концептуальними положеннями державних документів: Конституцією України, «Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки», Законами України «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту», Базовим компонентом дошкільної освіти, – спрямовують освітні заклади на покращення її якості в усіх галузях, зокрема дошкільної, що має свої специфічні особливості щодо роботи з дітьми дошкільного віку. Зазначимо, що підготовка педагогічних працівників для роботи у закладах дошкільної і повної загальної середньої освіти є конституційним обов'язком держави. Наразі в кожному ЗВО видано накази «Про затвердження Положення про проведення практики студентів», розроблено «Положення про проведення практики студентів», враховуючи особливості освітнього процесу та формування спеціальних (фахових) компетентностей [3].

Різні аспекти функціонування системи неперервної професійної освіти висвітлені в працях вітчизняних учених А. Алексюка, В. Галузинського, С. Гончаренка, М. Євтуха, І. Зязюна, Н. Ничкало, С. Сисоевої. Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців ґрунтовно досліджувалися в працях вітчизняних учених (Н. Гузій, А. Лігоцький, Л. Хомич, Я. Цехмістер). Особливе місце належить роботам українських учених, у яких аналізувалася професійна підготовка майбутніх фахівців у контексті особистісно орієнтованої освіти (І. Бех, С. Подмазін, В. Рибалка).

Наразі в ЗВО підвищились вимоги до практичної підготовки студентів, в освітньому процесі виділено більшу кількість годин на цей аспект, приділяється увага змістовому наповненню програм практики, вибору баз практики. Проте, процес перебудови – це тривалий процес, і проблема практичної підготовки у професійному становленні студента залишається актуальною.

Модель професійної компетентності випускника закладів вищої освіти включає як загальні компетентності, так і фахові, які мають бути сформовані у випускника ЗВО, що дозволять йому бути конкурентоспроможним на ринку праці. Нинішня українська молодь має бути підготовленою до виконання конкретних функцій в дошкільній освіті, а це вимагає інноваційних методів в сучасній діяльності вищої школи; по-

требує переосмислення мети, змісту, функцій і завдань професійної підготовки майбутніх фахівців ЗДО у закладах вищої освіти України.

Таким чином, можемо говорити про підвищення ролі педагогічної практики як невід'ємної складової професійної підготовки майбутніх фахівців ЗДО. Займаючи важливе місце у системі професійної підготовки майбутніх фахівців ЗДО, педагогічна практика є не тільки важливим етапом їхнього професійного становлення, а й передбачає формування їхньої суспільної активності, розвиває у них інтерес до вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу, формує педагогічні здібності та навички самостійної дослідницької діяльності. Адже під час педагогічної практики студентам доводиться розв'язувати різноманітні фахові завдання, створювати і реалізовувати цікаві проекти, що вимагають не простого відтворення теоретичних знань, а й конструювання нових алгоритмів діяльності та поведінки, формування та досягнення принципово нових цілей, що забезпечить активність студента та дозволить сформувати професійні вміння та навички.

Метою статті. Головною метою цієї роботи є розкриття теоретичних основ проблеми підвищення ролі педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна практика є найважливішою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців ЗДО, під час якої вони вчать застосовувати здобуті знання з психолого-педагогічних дисциплін, фахових методик. Завдяки самостійній підготовці у студентів закріплюються та поглиблюються знання, усвідомлюється відповідальність і багатогаспектність роботи фахівця ЗДО, формуються педагогічні здібності, розвивається їх творчий потенціал.

Щодо тлумачення поняття «педагогічна практика», то вивчення стану досліджуваної проблеми за науковими джерелами показав, що педагоги ЗВО послуговуються різними визначеннями: педагогічна практика це – «органічна частина освітнього процесу, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх фахівців ЗДО з їх практичною діяльністю» (Т. Поніманська); «спосіб вивчення освітнього процесу з безпосередньої участі в ньому практикантів» (Т. Белан, Р. Шулігіна), «своєрідна лабораторія для відкриття універсального «Я» кожного студента» (О. Горovenko). В Українському педагогічному словнику С. Гончаренка дано наступне тлумачення: «практика педагогічна студентів – спосіб вивчення навчально-виховного процесу на основі безпосередньої участі в ньому практикантів» [5]. Проте, незалежно від тлумачення цього поняття, мета педагогічної практики одна – виробити у студентів уміння й навички, необхідні в майбутній педагогічній діяльності, закріпити теоретичні знання, застосувати їх у процесі проходження практики, стимулювати їх до роботи за обраною спеціальністю. Згідно з новітніми підходами до проведення практики актуальним постає питання оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії.

Виходячи із вищезазначеного, стає очевидним, що під поняттям «педагогічна практика» ро-

зуміється «важлива частина освітнього процесу, у ході якого проходить безпосереднє поєднання та реалізація теоретичних знань, що отримують студенти на заняттях, з їх практичною діяльністю як педагогів».

В системі підготовки майбутніх фахівців ЗДО педагогічна практика є однією з основних форм їх професійного становлення, яка дозволяє синтезувати теоретичні знання і практичний досвід. Влучно сказано великим педагогом К. Ушинським, що «метод викладання можна вивчити з книги або зі слів викладача, але набути навички у вживанні цього методу можна тільки тривалої і довготривалої практикою» [6]. Оволодіння педагогічною діяльністю й формування готовності до неї можливі лише при взаємопроникненні та взаєморозумінні теоретичної і практичної підготовки майбутнього фахівця ЗДО на практиці. Так, педагогічна практика є більш конкретним видом отримання фахових навичок і виступає основою пізнання, поглиблення й узагальнення теоретичних основ; формує необхідні фахові знання, вміння й навички студентів; учить аналізувати власну діяльність, здобувати педагогічний досвід, здійснювати науковий пошук, закріплювати позитивні мотиви навчання в педагогічній установі.

Педагогічна практика – це своєрідна лабораторія для відкриття універсального «Я» кожного студента, що допомагає усвідомити й розкрити майбутнім фахівцям ЗДО власні можливості й потреби у сфері створення духовних цінностей, адже сучасному суспільству потрібні кваліфіковані педагоги, озброєні, з одного боку, системою теоретичних знань, практичних навичок, а з іншого боку – здатних до творчої праці та самовдосконалення, професійного розвитку.

Під час проходження педагогічної практики студент може визначитися, наскільки правильно він вибрав для себе сферу діяльності, з'ясувати наскільки ступінь особистісних якостей співвідноситься з майбутньою обраною професією. Саме в процесі діяльної і довготривалої виробничої практики (на IV курсі, ОР «Бакалавр») виявляються протиріччя між наявним і необхідним запасом знань, що виступає спонукальним чинником безперервної освіти.

Під час педагогічної практики діяльність студентів – майбутніх фахівців ЗДО вдосконалюється на основі змістовного фактичного матеріалу, пізнання і результативне освоєння якого можливо тільки на тлі живих вражень і спостережень. Практика допомагає реально формувати в умовах природного педагогічного процесу методичну рефлексію, коли для педагога предметом його роздумів стають засоби і методи власної педагогічної діяльності, процеси вироблення та прийняття педагогічних рішень. Аналіз власної діяльності допомагає практиканту усвідомити труднощі, що виникають у нього в процесі взаємодії з дітьми дошкільного віку, і знайти розумні шляхи їх подолання.

Педагогічна практика виконує адаптаційну, освітню, виховну, розвивальну, діагностичну функції. Продумуючи організацію педагогічної практики, потрібно орієнтуватися не тільки на виконання програми практики, але, перш за все, підходити до кожного студента як до унікальної особистості, дбайливо і обережно, цілеспрямова-

но і послідовно розкриваючи в ньому сильні особистісні та професійні можливості.

Розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців ЗДО сприяє психологічний комфорт, створення ситуацій успіху, здійснення вільного обміну думками під час аналізу різних форм роботи й заходів, виконання групових творчих завдань. Вважаємо, що на підсумковій конференції можна і потрібно запрошувати студентів молодших курсів. Це сприятиме вихованню відповідального ставлення до педагогічної діяльності, педагогічної практики, ефективного вивченню теоретичних дисциплін. До таких конференцій можна готувати статті в педагогічних виданнях, виставки, де можуть бути представлені фотоальбоми, розробка сайтів і форумів, які б відображали роботу студента на практиці, програми та сценарії свят, цікаві мистецькі проекти, дитяче експериментування й винахідництво, гурткова робота, методичні розробки, наочні посібники, відеозаписи занять, спостережень, СХД дітей, театралізована діяльність, прогулянки, розваги тощо.

Тривалий і безперервний характер практики студентів ОР «Бакалавр» в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка забезпечує основу для формування професійних педагогічних умінь і навичок у майбутніх фахівців ЗДО. Для успішного проведення всіх видів практик в Педагогічному інституті створений відділ практики, який відповідає за організацію практики; керівник відділу і методист беруть участь в установчих та звітних конференціях. На кафедрі дошкільної освіти є відповідальна особа за педагогічну практику, в обов'язки якої входить розробка змістового наповнення програм практик на основі врахування пропозицій викладачів кафедри і узгодження їх з гарантом освітньої програми. Керівництво практикою здійснюється викладачами Педагогічного інституту, які супроводжують виконання програми з урахуванням підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців ЗДО. Щорічно йде підбір відповідних баз ЗДО для проходження педагогічної практики.

Педагогічна практика проводиться в певній системі. Так, зазначимо, що наразі зі студентами ОР «Бакалавр» проводиться навчальна (пропедевтична) практика на II курсі (мета – закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення педагогічних та психологічних дисциплін, формування професійних компетентностей майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти); виробнича практика в групах дошкільного віку (навчально-методична) на III курсі (мета – систематизація, розширення і поглиблення теоретичних знань, формування фахових компетентностей у галузі дошкільної освіти); на IV курсі (мета – поглибити знання студентів-практикантів щодо специфіки діяльності закладу дошкільної освіти й умовами і способами організації освітнього процесу у групах дітей дошкільного віку; сформувати практичні навички та уміння освітньої роботи з дітьми дошкільного віку). Окрім навчальної та виробничої практики на спеціальності «Дошкільна освіта», зазначених вище, проводиться виробнича практика зі спеціалізації «Дошкільна освіта» для студентів спеціальності «Початкова

освіта» на III та IV курсах, в процесі якої вони ознайомлюються зі специфікою діяльності ЗДО та умовами і способами організації освітнього процесу у групах дітей раннього та дошкільного віку і яка сприяє формуванню практичних навичок та умінь освітньої роботи з дошкільниками.

У період проходження практики студенти виступають в ролі помічника вихователя ЗДО (на перших етапах), потім включаються в різні види діяльності в парі з вихователем і, як результат, самостійно проводять освітню діяльність з дітьми дошкільного віку. Всі види практик розвивають у студентів організаторські, комунікативні, перцептивні й експресивні здібності і допомагають в подальшому успішно проводити відкриті заходи, майстер-класи, круглі столи тощо. В процесі практики студентів залучають до різних цікавих заходів під час навчання (напр.: у «Соціальному проекті «З Києвом і для Києва» для жителів міста, волонтерських заходах тощо), удосконалюючи свою професійну майстерність.

Якісна підготовка дає ефективні результати за підсумками практики на звітній конференції. Показовим є те, що під час практики багатьом студентам пропонують роботу в ЗДО, вони влаштовуються працювати в державні, приватні ЗДО, в управління дошкільної освіти, а після навчання у ЗВО дехто з них організовує власні центри розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Студенти під час практики проводять різні цікаві види діяльності з дітьми, розробляють і впроваджують проекти, моделі навчання в грі, аналізують життєві ситуації, тобто використовують різноманітні інноваційні методи і форми роботи, які є основою професійної підготовки майбутнього фахівця ЗДО. Проводячи такі заходи, студенти вчаться творчому застосуванню на практиці отриманих знань за всі роки навчання, формують дослідницькі вміння.

У Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка є традицією проведення звітних конференцій педагогічної практики. Конференція є не тільки формою підведення підсумків роботи за того чи іншого виду практики, але і сприяє професійному зростанню шляхом узагальнення свого досвіду і досвіду інших практикантів. В ході конференції студенти набувають навички публічного виступу, вчаться інтегрувати теоретичний і практичний матеріал. Розповідаючи про проходження практики, вони використовують відеоматеріали, презентації, методичну скарбничку, лепбуки, дидактичний матеріал, проекти. Здійснюючи аналіз власної діяльності, студенти усвідомлюють труднощі, які виникали в процесі практики, намагаються спільно знайти оптимальні шляхи їх подолання.

Список літератури:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 30.01.2020).
2. Закон України «Про дошкільну освіту» від 16.07.2019 № 2628-III. URL: <https://zakon.help/law/2628-III> (дата звернення: 30.01.2020).
3. Положення про проведення практики студентів Київського університету імені Бориса Грінченка (додаток до Наказу від 21.12.2018 № 828). URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_828_21.12.2018.pdf (дата звернення: 30.01.2020).
4. Волинець К.І., Вергуніна В.М. Виробнича (організаційна) практика як важлива складова професійної підготовки магістрів. *Народна освіта*. 2019. Випуск № 2(38). С. 93–99.
5. Гончаренко С. Український педагогічний словник. URL: <https://hum.edu-lib.com/szbrannoegoncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogichniy-slovník-onlayn> (дата звернення: 30.01.2020).

Такі заходи допомагають вихованню у студентів інтересу і любові до майбутньої професії.

Таким чином, креативний підхід у практиці роботи майбутнього фахівця ЗДО нової формації здійснюється через: генерування оригінальних ідей, самостійно висунутих різноманітних гіпотез; намагання відійти від запропонованого шаблону; вміння гнучко та швидко мислити, характеризується кмітливостю, дотепністю, розсудливістю; конструктивні дії у невизначених ситуаціях, оригінальні способи розв'язання проблеми; творчу продуктивність, схильність реалізувати задумане; майстерне вміння переключатися з одного об'єкту на інший; швидко вдаватися до аналогій, порівнянь, протиставлень, асоціативних зв'язків; уміння підійти до проблеми з різних точок зору; прогнозування, випереджування, передбачення.

Отже, педагогічна практика відіграє важливу роль у професійному становленні майбутніх фахівців ЗДО. У процесі практики поглиблюються, розширюються і зміцнюються теоретичні знання студентів, формуються їхні педагогічні вміння та навички і професійно-особистісні якості, розвиваються педагогічне мислення, творча активність і самостійність. Перед викладачами і студентами стоїть завдання максимального використання можливостей педагогічної практики в справі вдосконалення підготовки майбутніх педагогів до самостійної педагогічної діяльності.

Висновки і пропозиції. У статті нами висвітлено та теоретично обґрунтовано проблему підвищення ролі педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців ЗДО, розкрито завдання педагогічних практик для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» ОР «Бакалавр».

Таким чином, ефективність підготовки майбутніх дошкільних педагогів залежить від мети та поставлених завдань, змісту педагогічної практики, що дозволяє нам зробити висновок про результативність практичної підготовки студентів-майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти, формування їхньої професійної культури й компетентності.

Однак, представлена стаття не розкриває усього комплексу проблем, які потребують вирішення. Враховуючи сьогоденні вимоги до підготовки конкурентоспроможного фахівця з дошкільної освіти вважаємо, що подальшого вивчення потребує питання результативності педагогічної практики у професійному становленні майбутніх педагогічних фахівців ЗДО, а також розробки методичної системи формування дослідницької компетентності та професійної мотивації успіху.

6. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори. В 2 т. Т. 1. Теоретичні проблеми педагогіки / К.Д. Ушинський; редкол.: В.Н. Столетов, Є.М. Кожевников, М.П. Кузін [та ін.]. Київ : Рад. шк., 1983. 488 с.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro vyshhu osvitu» [The Law of Ukraine «On Higher Education»]. (n.d.). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (accessed: 30.01.2020). (in Ukrainian)
2. Zakon Ukrainy «Pro doshkiljnu osvitu» [The Law of Ukraine «On Preschool Education»]. (n.d.). Retrieved from: <https://zakon.help/law/2628-III> (accessed: 30.01.2020). (in Ukrainian)
3. Polozhennia pro provedennia praktyky studentiv Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka (dodatok do Nakazu vid 21.12.2018 № 828. Retrieved from: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_828_21.12.2018.pdf (accessed: 30.01.2020).
4. Volynets, K.I., & Vertuhina, V.M. (2019). Vyrobnycha (orhanizatsiina) praktyka yak vazhlyva skladova profesiinoi pidhotovky mahistriv. *Narodna osvita*, vol. 2(38), pp. 93–99.
5. Honcharenko, S. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk. Retrieved from: <https://hum.edu-lib.com/szbrannoegoncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogichniy-slovník-onlayn> (accessed: 30.01.2020).
6. Ushynskiy, K.D. (1983). Vybrani pedahohichni tvory. V 2 t. Т. 1. Teoretychni problemy pedahohiky / K.D. Ushynskiy; redkol.: V.N. Stolietov, Ye.M. Kozhevnykov, M.P. Kuzin [ta in.]. Kyiv: Rad. shk., 488 s.

НАШІ АВТОРИ

1. **Rza Mustafayev Vagif** – Master of Law, Faculty of Law, Vytautas Magnus University
2. **Авер'янова Ніна Миколаївна** – кандидат філософських наук, науковий співробітник Київського національного університету імені Тараса Шевченка
3. **Беляєва Світлана Станіславівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Черкаського державного технологічного університету
4. **Блауш Любов Сергіївна** – магістр Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
5. **Валуєв Вячеслав Леонідович** – головний судовий експерт сектору контролю якості та метрологічного забезпечення Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України
6. **Вертугіна Валентина Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
7. **Волинець Юлія Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
8. **Воробйова Наталя Вікторівна** – старший судовий експерт сектору почеркознавчих досліджень, технічного дослідження документів та обліку відділу криміналістичних видів досліджень Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України
9. **Вороніна Галина Леонідівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховання й розвитку особистості Харківської академії неперервної освіти
10. **Гаврилюк Дмитро Юрійович** – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
11. **Голуб Павло Андрійович** – слухач магістратури державного управління ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
12. **Гончарова Вікторія Станіславівна** – студент Інженерного інституту Запорізького національного університету
13. **Горпинюк Оксана Петрівна** – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ
14. **Грудецька Юлія Андріївна** – студентка Національного університету харчових технологій
15. **Гуменюк Оксана Володимирівна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Рівненського державного гуманітарного університету
16. **Духняк Ірина Олегівна** – кандидат архітектури, асистент кафедри архітектурного проектування Національного університету «Львівська політехніка»
17. **Зубковська Наталія Олегівна** – студентка Національного університету харчових технологій
18. **Іваненко Аліна Олексіївна** – докторант ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
19. **Іванко Євгеній Борисович** – головний судовий експерт сектору почеркознавчих досліджень, технічного дослідження документів та обліку Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України
20. **Івашина Лілія Леонідівна** – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Черкаського державного технологічного університету
21. **Івченко Любов Олександрівна** – кандидат фізико-математичних наук, доцент, Національний університет харчових технологій
22. **Коблянська Олена Іванівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Інституту банківських технологій та бізнесу ДВНЗ «Університет банківської справи»
23. **Квітко Владислав Володимирович** – аспірант кафедри цивільного права юридичного факультету Запорізького національного університету
24. **Коблянська Галина Юріївна** – кандидат економічних наук, бухгалтер, м. Київ
25. **Корнілова Наталія Вікторівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Черкаського державного технологічного університету
26. **Корягіна Альона Юріївна** – кандидат філологічних наук, Чорноморський національний університет імені Петра Могили
27. **Крайник Григорій Сергійович** – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінального права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
28. **Крайнюков Андрій Олексійович** – бакалаврант Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
29. **Крайнюков Олексій Миколайович** – доктор географічних наук, доцент, професор кафедри екологічної безпеки та екологічної освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

30. **Люлька Ганна Андріївна** – аспірант кафедри загальної педагогіки і андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
31. **Майборода Ольга Мирославівна** – студентка Національного університету «Львівська політехніка»
32. **Мамбетова Арзи Алімівна** – магістр психологічних наук, аспірант кафедри психології розвитку факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
33. **Миколаєнко Алла Юріївна** – кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач кафедри зв'язків з громадськістю і журналістики Київського національного університету культури і мистецтв
34. **Молчанова Валентина Петрівна** – судовий експерт Одеського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України
35. **Нанка Анна Олександрівна** – студентка Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
36. **Науменко Юлія Володимирівна** – студентка магістратури Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
37. **Онкович Артем Дмитрович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри зв'язків з громадськістю і журналістики Київського національного університету культури і мистецтв
38. **Парфенюк Ю.А.** – магістр кафедри обліку і оподаткування Інституту банківських технологій та бізнесу ДВНЗ «Університет банківської справи»
39. **Панюшенко Ірина Сергіївна** – магістрант Київського національного університету культури і мистецтв
40. **Плікус Ірина Йосипівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів Сумського державного університету
41. **Полісученко Анна Юріївна** – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри зв'язків з громадськістю і журналістики Київського національного університету культури і мистецтв
42. **Розметова Олена Григоріївна** – кандидат наук з державного управління (доктор PhD), доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Національного університету харчових технологій
43. **Рябінська Антоніна Андріївна** – магістр кафедри теорії та практики перекладу з німецької мови Чорноморського національного університету імені Петра Могили
44. **Сливка Тімеа Олександрівна** – магістрант Київського національного університету культури і мистецтв
45. **Согор Андрій Романович** – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри картографії та геопросторового моделювання Національного університету «Львівська політехніка»
46. **Согор Маркіян Андрійович** – студент Національного університету «Львівська політехніка»
47. **Соколенко Юліана Вадимівна** – студентка бакалаврату Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
48. **Терентяк Денис Петрович** – магістр Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
49. **Терлецька Юлія Олегівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
50. **Тесліцький Юрій Петрович** – викладач Чернівецького вищого комерційного училища Київського торговельно-економічного університету
51. **Тимошенко Ольга Олександрівна** – магістр Одеської державної академії будівництва та архітектури
52. **Тимчишин Тарас Михайлович** – кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ
53. **Ткаченко Яна Володимирівна** – завідувач сектору почеркознавчих досліджень, технічного дослідження документів та обліку Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України
54. **Феофанова Ірина Василівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного інституту Запорізького національного університету
55. **Філімонова Юлія Олегівна** – студентка Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
56. **Фоміна Олена Олександрівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
57. **Холявська Іванна Ярославівна** – студентка Рівненського державного гуманітарного університету
58. **Хоменко Артем Сергійович** – бакалаврант Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

59. **Ципищук Катерина Володимирівна** – студентка Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
60. **Чумаченко Ігор Миколайович** – доктор юридичних наук, доцент, Запорізький національний університет
61. **Чуркіна Вікторія Григорівна** – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри виховання й розвитку особистості Харківської академії неперервної освіти
62. **Шиковець Сергій Олександрович** – магістр психологічних наук, аспірант кафедри загальної психології факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
63. **Ярош Ілля Михайлович** – студент Київського національного університету культури і мистецтв